

11. december 2015
JTa

Derfor siger DSK nej til en liberalisering af planlovens detailhandelsbestemmelser

Regeringen har som led i planen "Vækst og udvikling i hele Danmark" netop foreslået en voldsom liberalisering af planlovens detailhandelsbestemmelser, der bl.a. medfører, at alle restriktioner vedrørende størrelse og placering af udvalgswarebutikker ophæves, mens grænserne for dagligvarebutikker hæves til 5.000 m² i bymidterne og 2.000 m² for enkeltstående dagligvarebutikker. Formålet med udspillet er angiveligt at opnå mere vækst i hele Danmark, men hvis det foreslåede udspil realiseres, vil det få den stik modsatte virkning – nemlig at de store byer vokser endnu mere på bekostning af butikslivet i landdistrikterne og de mellemstore byers bymidter. Nedenfor følger svar på nogle af de spørgsmål, der kan opstå i kølvandet på forslagene.

1. Vil der med det foreliggende udspil kunne etableres flere hypermarkeder og mega-butikker, og hvad betyder det for væksten i landdistrikterne?

Selv om det fremgår af vækstplanen, at der ikke lægges op til at give nye muligheder for at etablere flere hypermarkeder, så vil der med det foreliggende forslag alligevel godt kunne etableres flere hypermarkeder og mega-butikker. Hypermarkederne kan etableres som de "dobbelt-butikker", vi allerede kender fra bl.a. Bilka i Viborg, hvor der etableres en dagligvare- og en udvalgswarebutik med separate kasselinjer, men med fælles indgang og facadeskilt. For så vidt angår mega-butikkerne, der sælger udvalgsvarer, vil de fremover frit kunne placere sig, hvor de ønsker det.

Men hypermarkeder og mega-butikker etablerer sig **ikke** i de mindre byer og landdistrikter. De etablerer sig kun i områder, hvor der allerede er et stort opland. De eksisterende Bilka-warehouse er etableret i områder, hvor der inden for en 15 km radius i gennemsnit er ca. 235.000 indbyggere. Bilka i Viborg er det hypermarked, der har det mindste opland med ca. 54.000 indbyggere inden for en 15 km radius. **Hypermarkederne og mega-butikkerne vil ikke etablere sig i områder, hvor der ikke allerede er et stort befolkningsunderlag, så liberalisering på det område skaber ikke vækst i hele Danmark – men kun omkring de 10 – 15 største byer.** Se analysen om de såkaldte Category Killers og de nedenfor nævnte analyser, der alle er udarbejdet af uvildige analyseinstitutter, her:

<http://www.dsk.dk/nyheder/4492-derfor-siger-dsk-nej-til-en-liberalisering-af-planlovens-detailhandelsbestemmelser>

2. Har det overhovedet nogen betydning, om kvadratmetergrænserne for dagligvarebutikker forhøjes fra henholdsvis 1.000 m² og 3.500 m² til 2.000 m² og 5.000 m²?

Ja, det har det i allerhøjeste grad. For det første vil det – med forbehold for detaljerne i det kommende lovforslag – betyde, at det bliver væsentligt lettere at omgå reglerne om bygning af hypermarkeder ved at etablere "dobbelt-butikker". **For det andet vil det alt andet lige betyde, at vi får større dagligvarebutikker – og dermed også færre dagligvarebutikker – ikke mindst i de tyndest befolkede egne af landet.**

3. Men på landsplan vil planlovliberaliseringen vel skabe vækst i butikssantallet?

Det er allerede nogle år siden, at McKinsey som led i en analyse – også for en Venstre-ledet regering – fastslog, at **etablering af 10-25 nye hypermarkeder (samtidig med, at der etableres yderligere 80 superstores) vil betyde, at mellem 300 og 800 mindre butikker må lukke.** Til sammenligning faldt antallet af dagligvarebutikker i Danmark fra 3.522 i 1999 til 3.079 i 2010, dvs. en reduktion på knap 500 butikker over 11 år. Planlovliberalisering er

simpelthen den forkerte medicin, hvis hele Danmark skal nyde godt af et økonomisk opsving. **Og det siger sig selv, at når der bliver større butikker, bliver der også færre butikker.**

4. Hvad vil konsekvensen af de mange lukkede butikker være for de "små samfund"?

Det vil være de "små samfund", der mister dagligvarebutikkerne. **Allerede i dag er der 26.649 husstande, der har mistet den sidste dagligvarebutik i nærområdet**, hvilket er en stigning på ca. 10.000 husstande siden 2005. **Hvis planlovens detailhandelsbestemmelser liberaliseres fuldt ud, vil der i 2025 være hele 67.153 husstande uden en dagligvarebutik i nærområdet**, hvilket er en stigning på mere end 40.000 over en 10-årig periode. Der vil altså være hele 30.000 flere husstande, der vil miste sin dagligvarebutik i den kommende 10-års periode sammenlignet med den forgangne 10-års periode, hvis planlovens detailhandelsbestemmelser liberaliseres.

5. Hvad betyder lukningen af dagligvarebutikkerne for huspriserne og miljøet?

90% af de ejendomsmæglere, der sælger ejendomme i de mindre byer og landdistrikter, vurderer, at det har stor betydning for huspriserne, når den sidste dagligvarebutik lukker. Heraf vurderer 49%, **at prisniveauet falder med 10%.**

Butikslukningerne frem mod 2023 forventes samlet set at medføre, at der årligt bliver kørt omkring 66 mio. km mere i bil i forbindelse med indkøb. Det øger CO2-udslippet med 8.300 tons pr. år. Samtidig påfører det borgerne omkring 140 mio. kr. i ekstra kørselsomkostninger.

6. Er det ikke bare købmændene, der frygter konkurrence?

Nej og atter nej. For det første nyder flere danskere godt af en **konkurrence mellem mange dagligvareaktører i deres lokalområde**, end det er tilfældet ved etablering af flere hypermarkeder og mega-butikker, som i bedste fald kun kommer storbyer til gavn, og i værste fald bare forøger koncentrationen i dansk detailhandel med mindre konkurrence til følge. **For det andet handler denne sag ikke bare om fremtidens detailhandel, hvad også fremgår af, at der er 48 organisationer, der sammen har advaret mod denne planlovsliberalisering.**